

TOMI ADEYEMI

BLOED

EN

BEEENDEREN

THE ORİSHA LEGACY 1

Vertaling Angelique Verheijen

HarperCollins

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC™ om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins Young Adult is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Children of Blood and Bone Copyright © 2018 by Tomi Adeyemi Books Inc.
Oorspronkelijke titel: *Children of Blood and Bone*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2018 HarperCollins Holland
Vertaling: Angelique Verheijen
Omslagontwerp: Rich Deas
Bewerking: Véronique Cornelissen/Peter Verwey
Foto auteur: Elena Seibert
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: Wilco Printing & Binding, Amersfoort

ISBN 978 94 027 0108 1
ISBN 978 94 027 5526 8 (e-book)

NUR 285
Eerste druk maart 2018

Originele uitgave verschenen bij Henry Holt and Company, onderdeel van Macmillan Publishing Group, LLC, New York
HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited
® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel, van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

HOOFDSTUK 1

ZÉLIE

Kies mij.

Ik moet alles op alles zetten om niet te schreeuwen. Ik boor mijn nagels in het marulahout van mijn stok en knijp hard om te voorkomen dat ik nerveus ga schuifelen. Zweet druppelt in mijn nek, maar ik weet niet of het door de ochtendhitte komt of omdat mijn hart zo wild tekeergaat. Maan na maan ben ik overgeslagen.

Vandaag mag dat niet weer gebeuren.

Ik duw een lok sneeuw wit haar achter mijn oor en doe mijn best om stil te zitten. Zoals altijd maakt Mama Agba een zenuwslopende toestand van de selectie. Ze staart ons een voor een net zo lang aan tot we beginnen te draaien.

Ze trekt geconcentreerd haar wenkbrauwen samen, zodat de vouwen in haar kaalgeschoren hoofd nog dieper worden. Met haar donkerbruine huid en sobere kaftan ziet Mama Agba eruit als alle andere oudjes van ons dorp. Je zou nooit denken dat een vrouw van haar leeftijd zo dodelijk kan zijn.

'Ahum,' voor in de ahéré schraapt Yemi haar keel, om ons er weinig subtiel aan te herinneren dat zij de test al heeft gehaald. Ze grijnst spottend en laat haar handgesneden stok ronddraaien, benieuwd wie van ons ze mag verslaan in het examengevecht. De meeste meisjes deinzen terug bij het vooruitzicht om het tegen Yemi op te moeten nemen, maar vandaag snak ik ernaar. Ik heb geoefend en ik ben er klaar voor.

Ik weet dat ik kan winnen.

'Zélie.'

Mama Agba's ruwe stem doorbreekt de stilte. Een collectieve zucht ontsnapt aan de vijftien meisjes die niet zijn gekozen. Mijn naam gaat

rond tussen de gevlochten wanden van de rieten ahéré tot ik me realiseer dat Mama Agba mij heeft geroepen.

‘Echt?’

Mama Agba smakt met haar lippen. ‘Ik kan iemand anders kiezen –’

‘Nee!’ Ik krabbel overeind en buig snel. ‘Bedankt, Mama Agba. Ik ben er klaar voor.’

De zee van bruine gezichten wijkt uiteen als ik naar voren loop. Bij iedere stap concentreer ik me op het gevoel van mijn blote voeten op het gevlochten riet van de vloer, ik test hoe stroef hij is zodat ik dit duel zal winnen. Ik wil eindelijk slagen.

Wanneer ik de zwarte mat die dienstdoet als arena heb bereikt, buigt Yemi als eerste. Ze wacht tot ik hetzelfde zal doen, maar haar blik stookt het vuurtje in mijn binnenste alleen nog maar verder op. Er spreekt geen respect uit haar houding, geen belofte van een serieus gevecht. Ze vindt me te min omdat ik een diviner ben.

Ze denkt dat ik ga verliezen.

‘Búígen, Zélie.’ Hoewel ik de waarschuwing in Mama Agba’s stem duidelijk hoor, kan ik mezelf er niet toe zetten om in beweging te komen. Nu ik zo dicht bij Yemi ben zie ik niets anders dan haar weelderige zwarte haar en haar kokosnootbruine huid, die zo veel lichter is dan die van mij. Haar gezicht heeft de zachtbruine tint van de Orishans die nooit een dag in de zon hebben hoeven werken. Een bevoorrecht leven, gefinancierd door het zwijggeld van de vader die ze nooit heeft ontmoet, een edelman die zijn bastaarddochter naar ons dorp heeft verbannen om aan de schande te ontkomen.

Ik trek mijn schouders naar achteren en duw mijn borst vooruit. Nu sta ik nog rechter, terwijl ik juist zou moeten buigen. Yemi valt op in de menigte diviners, die allemaal sneeuw wit haar hebben en die steeds weer worden gedwongen om te buigen voor mensen die eruitzien zoals zij.

‘Zélie, ik zeg het niet nog een keer.’

‘Maar Mama –’

‘Buig of ga de ring uit! Je staat onze tijd te verdoen.’

Ik heb geen andere keus, dus ik klem mijn kaken op elkaar en buig.

Yemi’s onuitstaanbare grijns wordt nog breder. ‘Was dat nu zo moeilijk?’ Ze buigt nog een keer om het erin te wrijven. ‘Als je dan toch gaat verliezen, doe het dan tenminste waardig.’

De meisjes barsten uit in gesmoord gegiechel, waar Mama Agba met een handbeweging direct een eind aan maakt.

Ik werp de klas een geïrriteerde blik toe en concentreer me op mijn tegenstander.

Eens kijken wie er lacht als ik win.

‘Neem jullie plaats in.’

We lopen achteruit naar de rand van de mat en schoppen onze stok omhoog van de grond. Yemi’s spottende lachje verdwijnt en ze knijpt haar ogen halfdicht; ze is klaar om te doden.

We staren elkaar aan, wachtend op het teken om te beginnen. Ik begin net te denken dat Mama Agba dit eindeloos wil rekken als ze roept: ‘Beginnen!’

Ik schiet direct in de verdediging.

Voor ik zelfs maar aan toeslaan kan denken, draait Yemi met de snelheid van een cheetanaire om haar as. Het ene moment zwaait haar stok boven haar hoofd, het volgende zwaait hij naar mijn nek. De meisjes achter me happen naar adem, maar ik laat me niet afleiden.

Yemi is misschien snel, maar ik kan sneller zijn.

Als haar stok op me afkomt, buig ik zo ver als mijn rug toelaat achterover om de aanval te ontwijken. Ik sta nog steeds gebogen als Yemi opnieuw toeslaat. Dit keer komt haar wapen neer met een kracht die je eerder zou verwachten van iemand die twee keer zo groot is als zij.

Ik duik opzij en rol over de mat. Yemi’s stok klapt tegen het riet. Ze buigt achterover om opnieuw aan te vallen terwijl ik probeer mijn evenwicht te hervinden.

‘Zélie,’ waarschuwt Mama Agba, maar ik heb haar hulp niet nodig. Met een soepele beweging kom ik overeind, en ik druk mijn stok omhoog om Yemi’s volgende slag te blokkeren.

Onze stokken botsen met een luid gekraak op elkaar en de rieten wanden schudden. Mijn stok trilt nog na van de slag als Yemi zich omdraait en uithaalt naar mijn knieën.

Ik zet me af met mijn voorste been, zwaai met mijn armen om vaart te maken en maak een radslag in de lucht. Als ik over haar uitgestoken stok spring zie ik mijn eerste opening. Een kans om in de aanval te gaan.

‘Huh,’ grom ik. Ik gebruik de vaart van mijn sprong om een klap uit te delen. *Kom op –*

Yemi’s stok beukt tegen die van mij en maakt een eind aan mijn aanval voor die goed en wel op gang is gekomen.

‘Geduld, Zélie,’ roept Mama Agba. ‘Dit is niet het moment om aan te vallen. Observer. Reageer. Wacht tot je tegenstander toeslaat.’

Ik onderdruk een kreun, maar ik knik en doe een stapje achteruit. *Jouw kans komt nog wel*, zeg ik bemoedigend tegen mezelf. *Wacht gewoon op je beurt*–

‘Zo doe je dat, Zél.’ Yemi praat zo zacht dat alleen ik het kan horen. ‘Luister naar Mama Agba. Gedraag je als een braaf wormpje.’

En daar heb je het.

Dat woord.

Dat misselijke, vernederende scheldwoord.

Onverschillig gefluisterd. Verpakt in die onuitstaanbare snerende grijns.

Voor ik mezelf kan inhouden sla ik mijn stok naar voren, een haarbreedte van Yemi’s buik. Dit zal me straks een van Mama Agba’s beruchte aframmelingen opleveren, maar de angst in Yemi’s ogen maakt het dat meer dan waard.

‘Hé!’ Yemi wil dat Mama Agba tussenbeide komt, maar ze heeft de tijd niet om te klagen. Ze zet grote ogen op als mijn stok razendsnel rondtolt en ik de volgende aanval inzet.

‘Dit is tegen de regels!’ gilt ze, en ze springt weg om een klap tegen haar knieën te ontwijken. ‘Mama –’

‘Moet zij het voor je uitvechten?’ Ik lach. ‘Kom op, Yem. Als je dan toch gaat verliezen, doe het dan tenminste waardig.’

Woede laait op in Yemi’s ogen, als bij een gehoornde lionaire voor de dodelijke sprong. Ze grijpt haar stok wat steviger vast.

Nu begint het echte gevecht.

De wanden van Mama Agba’s ahéré ritselen als onze stokken steeds weer op elkaar beuken. We wisselen slag na slag uit, zoekend naar een opening, naar een kans om de fatale klap uit te delen. Ik zie een mogelijkheid wanneer –

‘Ugh!’

Ik wankel achteruit en sla hijgend dubbel. Een misselijkheid kruipt omhoog in mijn keel. Even denk ik dat ze mijn ribben heeft verbrijzeld, maar mijn buik doet zo veel pijn dat die angst ongegrond lijkt.

‘Ophouden –’

‘Nee!’ roep ik schor tegen Mama Agba. Ik dwing mezelf om in te ademen en gebruik mijn stok om overeind te komen. ‘Ik heb niks.’

Ik ben nog niet klaar.

‘Zélie –’ begint Mama, maar Yemi geeft haar de kans niet om haar zin af te maken. Kokend van woede stuift ze op me af en haar stok mist mijn

hoofd met niet meer dan een vingerbreedte. Als ze achterover buigt voor de volgende aanval, spring ik buiten haar bereik. Voor ze om haar as kan tolleren draai ik me om en ik ram mijn stok tegen haar borstbeen.

'Ah!' Ze hapt naar adem. Haar gezicht vertrekt van pijn en angst als ze door de kracht van mijn klap achteruit wankelt. Niemand heeft haar ooit eerder kunnen raken tijdens Mama Agba's gevechten. Ze weet niet eens hoe het voelt.

Voor ze zich kan herstellen draai ik me om en ik stoot mijn stok in haar buik. Ik wil net de laatste klap uitdelen wanneer de roodbruine doeken voor de ingang van de ahéré opzij vliegen.

Bisi stormt door de deuropening, haar witte haren wapperen. Haar smalle borst gaat moeizaam op en neer terwijl ze Mama Agba recht in de ogen kijkt.

'Wat is er?' vraagt Mama.

Bisi's ogen vullen zich met tranen. 'Het spijt me,' jammert ze. 'Ik ben in slaap gevallen. I-Ik heb niet -'

'Voor de draad ermee, kind!'

'Ze komen eraan!' roept Bisi uit. 'Ze zijn dichtbij, ze zijn er bijna!'

Heel even krijg ik geen adem. Ik geloof dat niemand lucht krijgt, de angst werkt verlamdend. Dan neemt de wil om te overleven het over.

'Snel,' sist Mama Agba. 'We hebben niet veel tijd!'

Ik trek Yemi overeind. Ze puft nog steeds na, maar er is geen tijd om te kijken of het goed met haar gaat. Ik pak haar stok en begin snel de rest te verzamelen.

De ahéré ontploft in totale chaos. Iedereen rent in het rond om te verbergen wat we aan het doen zijn. Meters felgekleurde stof vliegen door de lucht. Een heel leger van rieten paspoppen komt omhoog. Er gebeurt zo veel tegelijk dat het onmogelijk is om te bepalen of we alles op tijd zullen kunnen verstoppen. Het enige wat ik kan doen is me concentreren op mijn eigen taak: alle stokken verbergen onder de gevechtmat.

Als ik klaar ben duwt Yemi een houten naald in mijn handen. Ik wil net naar mijn vaste plek rennen als de doeken voor de ingang van de ahéré weer opengaan.

'Zélie!' blaft Mama Agba.

Ik verstijf. Alle ogen in de ahéré zijn op mij gericht. Voor ik iets kan zeggen geeft Mama Agba me een keiharde klap tegen mijn achterhoofd. Een pijnscheut zoals alleen zij die kan veroorzaken schiet door mijn ruggengraat.

‘Blijf op je plek,’ sist ze. ‘Je moet nog een heleboel leren.’

‘Mama Agba, ik...’

Ze buigt zich naar me toe met een veelzeggende glinstering in haar blik.

Een afleidingsmanoeuvre...

Een manier om tijd te winnen.

‘Het spijt me, Mama Agba. Neem me niet kwalijk.’

‘Ga nu maar gewoon terug naar je plek.’

Ik verbijt een glimlach en laat schuld bewust mijn hoofd hangen. Ik buig zo ver voorover dat ik de wachters die zijn binnengekomen stiekem kan bekijken. Zoals de meeste soldaten in Orisha heeft de kleinste van de twee dezelfde huidskleur als Yemi: bruin als versleten leer. Zijn haar is dik en zwart. Hoewel hier alleen maar jonge meisjes zijn, ligt zijn hand op het gevest van zijn zwaard. Hij houdt het stevig vast, alsof een van ons hem ieder moment te grazen zou kunnen nemen.

De andere man is groter. Hij maakt een plechtige, serieuze indruk en is ongewoon donker voor een wachter. Misschien heeft hij het fatsoen om schaamte te voelen voor wat ze ook op het punt staan te gaan doen. Het zegel van koning Saran tekent zich scherp af op de ijzeren borstplaat van beide mannen. Alleen al bij de aanblik van de sierlijke sneeuwleopanaire trekt mijn maag samen. Het beest is een akelige herinnering aan de koning die de wachters heeft gestuurd.

Ik maak er een hele show van om mokkend mijn rieten paspop op te zoeken. Mijn benen begeven het bijna van opluchting. De ruimte die net nog een arena was gaat nu overtuigend door voor een kleermakerij. De poppen voor de meisjes zijn gehuld in felgekleurde inheemse stoffen, die zijn geknipt en vastgespeld in de patronen waar Mama Agba beroemd om is. We zetten de zomen van de dashiki's met steekjes vast – zoals we al jaren doen – en werken in stilte verder tot de wachters weer weg zullen gaan.

Mama Agba loopt op en neer tussen de rijen meisjes om het werk van haar leerlingen te inspecteren. Ondanks de zenuwen moet ik lachen omdat ze de soldaten laat wachten en weigert hun onwelkome aanwezigheid te erkennen.

‘Kan ik jullie ergens mee helpen?’ vraagt ze uiteindelijk.

‘Belastingtijd,’ snauwt de donkere wachter. ‘Betalen.’

Mama Agba's gezicht betreft als de lucht bij onweer. ‘Ik heb vorige week mijn belastingen betaald.’

‘Dit is geen handelsbelasting.’ De blik van de andere wachter glijdt

over het lange witte haar van de diviners. 'De tarieven voor wormen zijn omhoog gegaan. En voor jou ook, omdat jij er zo veel hebt.'

Natuurlijk. Ik grijp de stof van mijn paspop zo stevig vast dat mijn vuisten er pijn van doen.

Het is niet genoeg voor de koning om de diviners klein te houden. Hij wil iedereen breken die ons probeert te helpen.

Ik probeer de wachter buiten te sluiten, me niet te laten raken door het woord 'worm'. Het maakt niet uit dat we nooit de maji zullen zijn die we hadden moeten worden. In hun ogen zijn en blijven we wormen.

Dat is alles wat ze ooit in ons zullen zien.

Mama Agba knijpt haar lippen tot een dunne streep. Ze kan dat geld onmogelijk missen. 'Jullie hebben de belasting voor de diviners vorige maan al verhoogd,' werpt ze tegen. 'En de manen daarvoor.'

De lichtere wachter doet een stap naar voren en grijpt naar zijn zwaard, klaar om bij het eerste teken van verzet een klap uit te delen. 'Misschien moet je niet zo veel met die wormen optrekken.'

'Misschien moet jij ophouden met ons beroven.' De woorden komen naar buiten voor ik ze tegen kan houden.

De hele hut houdt zijn adem in. Mama Agba verstijft en smeekt me met haar donkere ogen om mijn mond te houden.

'Diviners kunnen onmogelijk meer verdienen. Waar moeten die nieuwe belastingen vandaan komen?' vraag ik. 'Jullie kunnen het tarief niet blijven verhogen. Als jullie steeds meer vragen, kunnen we het niet meer opbrengen!'

De bewaker slentert naar me toe. Mijn vingers jeuken om een stok te pakken. Met één flinke klap zou ik hem onderuit kunnen halen; met de juiste stoot kan ik zijn strot verbrijzelen.

Nu pas zie ik dat de wachter geen gewoon zwaard draagt. De zwarte kling glinstert in de schede, het metaal is kostbaarder dan goud.

Majaciet...

Een gewapende legering die voor de Zuivering voor het eerst werd gesmeed en bedoeld is om onze magie te verzwakken. Het metaal brandt dwars door onze huid.

Net als de zwarte ketting die ze om mama's nek wikkelden.

Een sterke maji zou zich ertegen kunnen verzetten, maar dat zeldzame metaal maakt de meesten van ons volslagen weerloos. En al heb ik geen magie die onderdrukt kan worden, als de wachter voor me staat begint mijn huid toch te steken door de nabijheid van het majaciet.

‘Het is slimmer om je smoel te houden, kleine meid.’
Hij heeft gelijk. Ik zou mijn mond moeten houden en mijn woede inslikken. Nog even blijven leven.
Maar nu hij zo dicht bij mijn gezicht is kan ik de behoefte om mijn naald in zijn bruine kraallogjes te steken nauwelijks onderdrukken. Misschien moet ik me gedeisd houden.
Of misschien moet hij sterven.
‘Jij kloot-’
Mama Agba duwt me zo hard opzij dat ik op de grond val.
‘Hier.’ Ze geeft de man een handvol munten. ‘Neem dit nu maar gewoon.’
‘Mama, niet -’
Ze draait zich om en werpt me een blik toe die me doet verstenen. Ik klap mijn mond dicht, krabbel overeind en duik weg in de bedrukte stof van mijn paspop.
De bronzen munten rinkelen in de hand van de wachter als hij ze telt. Hij gromt als hij klaar is. ‘Dat is niet genoeg.’
‘Het moet genoeg zijn.’ Mama Agba’s stem klinkt wanhopig. ‘Dit is het. Meer heb ik niet.’
Een scherpe, kokende haat komt naar boven. Dit deugt niet. Mama Agba zou niet moeten hoeven smeken. Ik sla mijn ogen op en vang de blik van de wachter. Dat is een vergissing. Voor ik mijn gezicht kan wegdraaien of mijn afkeer kan verbergen, grijpt hij mijn haar vast.
‘Au!’ De pijn snijdt door mijn schedel. Alle lucht wordt uit mijn longen geperst als de wachter me met mijn gezicht naar beneden tegen de grond smijt.
‘Misschien heb je geen geld.’ De wachter drukt zijn knie in mijn rug waardoor het nog moeilijker wordt om te ademen. ‘Maar je hebt meer dan genoeg wormen.’ Met zijn ruwe hand grijpt hij mijn dij vast. ‘Ik begin met deze hier.’
Ik krijg het heel warm, sluit mijn ogen en bal mijn vuisten om te verbergen dat mijn handen trillen. Ik wil schreeuwen, alle botten in zijn lichaam breken, maar iedere seconde verschrompel ik verder. Zijn handen wissen alles uit wat ik ben, alles waarvoor ik zo hard heb gevochten.
Ik ben weer het kleine meisje dat hulpeloos moet aanzien dat een soldaat haar moeder meesleurt.
‘Genoeg.’ Mama Agba duwt de wachter weg en trekt me tegen zich

aan, grauwend als een gehoornde lionaire die haar welp beschermt. 'Je hebt mijn geld en meer krijg je niet. Ga weg. Nu.'

De wachter wordt witheet door haar brutaliteit. Hij wil zijn zwaard pakken, maar de andere soldaat houdt hem tegen.

'Kom mee. We moeten dit hele dorp nog langs voor het donker wordt.'

Al zegt de donkere wachter het op luchtige toon, zijn kaak staat strak. Misschien herkent hij de trekken van zijn moeder of zus in onze gezichten, misschien herinneren we hem aan iemand die hij zou willen beschermen.

De andere soldaat aarzelt en houdt zich zo stil dat ik geen idee heb wat hij zal gaan doen. Uiteindelijk bergt hij zijn zwaard op en beperkt hij zich tot dreigende blikken. 'Leer die wormen manieren,' waarschuwt hij Mama Agba. 'Anders doe ik het.' Zijn ogen dwalen af naar mij, en hoewel het zweet van me afdruipt, bevrozen mijn ingewanden. Hij laat zijn blik van mijn kruin naar mijn voeten glijden, als een waarschuwing voor wat hij zou kunnen pakken.

Probeer het eens, wil ik snauwen, maar mijn mond is te droog om iets uit te kunnen brengen. We blijven zwijgend staan tot de wachters zijn vertrokken en het gestamp van de metalen zolen is weggestorven.

Als een kaars die door de wind wordt uitgeblazen stort Mama Agba in. Ze zoekt steun bij een paspop; de dodelijke strijder die ik ken is gekrompen tot een onherkenbaar en breekbaar oud vrouwtje.

'Mama Agba...'

Ik wil haar helpen, maar ze slaat mijn hand weg. 'Òdè!'

Idioot. Ze berispt me in het Yoruba, de taal van de maji die al sinds de Zuivering verboden is. Ik heb onze taal al zo lang niet gehoord dat het even duurt voor ik me herinner wat het woord betekent.

'In naam van de goden, wat is er mis met jou?'

Opnieuw zijn alle ogen in de ahéré op mij gericht. Zelfs kleine Bisi staart me verwijtend aan. Maar hoe kan Mama Agba boos op me zijn? Waarom is dit mijn schuld, terwijl die corrupte wachters zijn begonnen?

'Ik probeerde u te beschermen.'

'Je probeerde mij te beschermen?' zegt Mama Agba. 'Je wist best dat die grote mond van jou helemaal niets zou veranderen. We hadden allemaal dood kunnen zijn!'

Het duizelt me, ik ben verbijsterd door haar harde woorden. Zo teleurgesteld heeft ze nog nooit naar me gekeken.

'Als ik niet tegen ze mag vechten, wat doen we hier dan?' Mijn stem

breekt, maar ik slik mijn tranen weg. ‘Wat heeft het voor zin om te trainen als we onszelf niet kunnen beschermen? Waarom doen we dit als we u niet mogen beschermen?’

‘Goden nog aan toe, denk ná, Zélie. Denk eens aan iemand anders dan aan jezelf! Wie zou je vader beschermen als jij die mannen iets aandeed? Wie beschermt Tzain als de wachters bloed willen zien?’

Ik doe mijn mond al open om iets terug te zeggen, maar ik kan niets bedenken. Ze heeft gelijk. Zelfs al zou het me lukken om een paar wachters uit te schakelen, het hele leger kan ik niet aan.

Vroeg of laat zouden ze me vinden.

Vroeg of laat zouden ze de mensen van wie ik hou breken.

‘Mama Agba?’ Bisi’s stem is dun, klinkt kleintjes als een muis, en haar ogen staan vol tranen. Ze grijpt zich vast aan de plooiën van Yemi’s broek. ‘Waarom haten ze ons eigenlijk?’

Mama Agba lijkt ineens doodmoe. Ze strekt haar armen uit en tilt Bisi op. ‘Ze haten jou niet, mijn kind. Ze haten wat je zou kunnen worden.’

Bisi begraaft zich in Mama’s kaftan en snikt gesmoord. Terwijl Bisi huilt, neemt Mama Agba de hut in zich op. Ze ziet alle tranen die de andere meisjes binnenhouden.

‘Zélie vroeg waarom we hier zijn. Dat is een terechte vraag. We hebben het vaak over hóé jullie moeten vechten, maar nooit over waaróm.’ Mama zet Bisi neer en gebaart dat Yemi haar een kruk moet brengen. ‘Jullie mogen nooit vergeten dat de wereld niet altijd zo is geweest. Er was een tijd dat iedereen aan dezelfde kant stond.’

Terwijl Mama Agba zich op de stoel installeert verzamelen wij ons om haar heen. We luisteren gretig. Iedere dag eindigen Mama’s lessen met een verhaal of een fabel, een wijsheid uit een andere tijd. Normaal gesproken zou ik naar voren dringen en van ieder woord genieten, maar vandaag blijf ik aan de rand, te beschaamd om dichterbij te komen.

Mama Agba wrijft langzaam en methodisch haar handen over elkaar. In weerwil van wat net gebeurd is, kruipt er een vaag lachje om haar lippen, het glimlachje dat alleen door een verhaal kan worden opgeroepen. Ik kan de verleiding niet weerstaan en duw een paar meisjes opzij om dichterbij te komen. Dit is ons verhaal. Onze geschiedenis.

De waarheid die de koning samen met onze doden wilde begraven.

‘In het begin was Orisha een land waar de zeldzame en heilige maji

in voorspoed leefden. De goden hadden aan elk van de tien stammen een andere macht over het land geschonken. Er waren maji die het water beheersten, anderen die bevel voerden over het vuur. Er waren maji die gedachten konden lezen, en zelfs maji die in de tijd konden kijken!’

Het feit dat we dit verhaal allemaal al eerder hebben gehoord – van Mama Agba of van de ouders die we niet meer hebben – maakt de woorden niet minder wonderbaarlijk. Onze ogen lichten op als Mama Agba de maji die kunnen genezen beschrijft, en de maji met het vermogen om ziekten te veroorzaken. We buigen ons naar haar toe als ze vertelt over de maji die de wilde dieren van het land konden temmen en de maji die licht en duisternis in de palm van hun hand hielden.

‘Alle maji werden geboren met wit haar, het teken dat ze door de goden waren aangeraakt. Zij gebruikten hun gaven om voor het volk van Orïsha te zorgen en werden door het hele land geëerd. Maar niet iedereen werd door de goden gezegend.’ Mama Agba maakt een gebaar door de ruimte. ‘Daarom juichte de hele provincie als er nieuwe maji werden geboren; de eerste aanblik van hun witte krullen werd uitgebreid gevierd. De uitverkoren kinderen konden hun magie pas na hun dertiende verjaardag gebruiken, dus tot hun krachten zich manifesteerden werden ze de *ibawi* genoemd, “divien” ofwel goddelijk.’

Bisi kijkt op en glimlacht als ze zich de oorsprong van het woord divïner herinnert. Mama Agba trekt aan een pluk van Bisi’s witte haar, het onderscheidingsteken dat we allemaal geleerd hebben te verbergen.

‘De maji stegen in heel Orïsha in aanzien en werden de eerste koningen en koninginnen. Dat was een tijd van vrede, maar die vrede hield geen stand. De maji die aan de macht waren, misbruikten hun magie, en voor straf ontnamen de goden de heersers hun gaven. Toen de magie weglekte uit hun bloed verdween ook hun witte haar, als straf voor hun zonden. Maar ondertussen was de liefde voor de maji omgeslagen in angst. Angst ging over in haat. Haat leidde tot geweld, tot de wens om de maji uit te roeien.’

We zitten doodstil terwijl Mama Agba’s woorden naklinken. Iedereen weet wat er nu gaat komen; de nacht waarover we nooit praten, de nacht die we nooit kunnen vergeten.

‘Tot die nacht wisten de maji te overleven door hun krachten te gebruiken om zich te verdedigen. Maar elf jaar geleden verdween de magie. Alleen de goden weten waarom.’ Mama Agba sluit haar ogen en laat

een diepe zucht ontsnappen. ‘De ene dag ademde de magie. De volgende dag stierf ze plotseling.’

Hoezo, ‘alleen de goden weten waarom’?

Uit respect voor Mama Agba zeg ik niets. Ze spreekt net als alle volwassenen die de Zuivering hebben overleefd. Gelaten, alsof de goden ons de magie hebben afgepakt om ons te straffen, of omdat ze zich gewoon hadden bedacht.

Diep vanbinnen weet ik hoe het echt zit. Ik wist het op het moment dat ik de maji van Ibadan in ketenen zag. De goden zijn samen met onze magie gestorven.

Ze komen nooit meer terug.

‘Op die noodlottige dag aarzelde koning Saran niet,’ vervolgt Mama Agba. ‘Op het moment dat de maji zwak waren, sloeg hij direct toe.’

Ik sluit mijn ogen en vecht tegen mijn tranen. De ketting die werd strakgetrokken om mama’s nek. Haar bloed dat op de grond droop.

Stille herinneringen aan die nacht vullen de rieten hut, doordrenken de lucht met verdriet.

We zijn die nacht allemaal onze majifamilieleden kwijtgeraakt.

Mama Agba zucht en staat op. Ze verzamelt haar krachten; zo kennen we haar weer. Als een generaal die haar troepen inspecteert laat ze haar blik over de meisjes glijden.

‘Ik onderwijs de weg van de stok aan ieder meisje dat wil leren, want in deze wereld zullen er altijd mannen zijn die jullie kwaad willen doen. Maar ik ben deze trainingen begonnen voor de diviners, voor alle kinderen van de gestorven maji. Hoewel jullie niet langer maji kunnen worden, bestaat de haat en het geweld tegen jullie nog steeds. Daarom zijn we hier. Daarom trainen we.’

Met een scherpe beweging schuift Mama Agba haar eigen stok uit en ze slaat op de grond. ‘Jullie tegenstanders dragen zwaarden. Waarom leid ik jullie op in de kunst van het stokvechten?’

Onze stemmen echoën het mantra dat Mama Agba ons keer op keer heeft laten herhalen. ‘Liever voorkomen dan verwonden, liever verwonden dan verminken, liever verminken dan doden. De stok vernietigt niet.’

‘Ik leer jullie om krijgers in de tuin te zijn, zodat jullie geen tuiniers zullen zijn als jullie ten strijde moeten trekken. Ik geef jullie de kracht om te vechten, maar wat jullie vooral moeten leren is de macht van de terughoudendheid.’ Mama richt zich nu tot mij. ‘Jullie moeten de men-

sen beschermen die zichzelf niet kunnen verdedigen. Dat is de weg van de stok.'

De rest knikt, maar ik kan alleen maar naar de vloer staren. Alweer heb ik het bijna verpest. Alweer heb ik iedereen in de steek gelaten.

'Goed.' Mama Agba zucht. 'Dit is genoeg voor vandaag. Pak jullie spullen. Morgen gaan we verder waar we zijn gebleven.'

De meisjes drommen de hut uit, blij om te kunnen ontsnappen. Ik probeer hetzelfde te doen, maar Mama Agba's gerimpelde hand grijpt mijn schouder.

'Mama -'

'Stil,' beveelt ze. De laatste meisjes werpen me een medelijdende blik toe. Ze wrijven over hun billen en berekenen hoeveel stokslagen de mijne te verduren zullen krijgen.

Twintig omdat ik regels van de test heb genegeerd. Vijftig omdat ik voor mijn beurt heb gesproken. Honderd omdat ik ons bijna de dood in heb gejaagd.

Nee. Honderd zou veel te mild zijn.

Ik hou een zucht binnen en zet me schrap voor de pijn. *Het zal niet lang duren*, hou ik mezelf voor. *Het is voorbij voor -*

'Ga zitten, Zélie.'

Mama Agba geeft me een beker thee en schenkt er ook een voor zichzelf in. Ik ruik de zoete geur terwijl de beker mijn handen verwarmt.

Ik trek mijn wenkbrauwen op. 'Hebt u hem vergiftigd?'

Mama Agba vertrekt haar mondhoeken, maar probeert streng te blijven kijken.

Om mijn eigen glimlach te verbergen neem ik snel een slokje thee, genietend van de zoete honingsmaak. Ik draai de beker rond in mijn handen en pulk aan de lavendelkleurige kralen in de rand. Mama had ook zo'n beker, met zilveren kralen ter ere van Oya, de godin van leven en dood.

Even laat ik me afleiden van Mama Agba's teleurstelling, maar zodra de smaak van de thee afzwakt sijpelt het zure schuldgevoel weer binnen. Ze zou dit niet moeten hoeven doorstaan. Niet voor een diviner als ik.

'Het spijt me.' Ik pluk aan de kralen op de beker en kijk niet op. 'Ik weet... Ik weet dat ik het u niet makkelijk maak.'

Net als Yemi is Mama Agba een kosidán, een Orïshan zonder aanleg voor magie. Vóór de Zuivering geloofden we dat de goden bepaalden

wie als diviner werd geboren en wie niet, maar nu de magie verdwenen is begrijp ik niet waarom het onderscheid er nog toe doet.

Mama Agba heeft niet het witte haar van de diviners, en zou dus niet op hoeven vallen tussen de andere Orishans. Ze zou zich aan de gesel van de wacht kunnen onttrekken; als ze zich niet met ons zou bemoeien, zouden de wachters haar waarschijnlijk niet eens lastigvallen. Ergens zou ik willen dat ze ons in de steek liet en zichzelf deze ellende zou besparen. Met haar kleermakerstalenten zou ze een koopvrouw kunnen worden. Dan zou ze goed geld kunnen verdienen, in plaats van het allemaal af te moeten staan.

‘Je begint steeds meer op haar te lijken, weet je dat?’ Mama Agba neemt een klein slokje van haar thee en glimlacht. ‘Zeker als je staat te schreeuwen is de gelijkenis angstaanjagend. Je hebt haar woede geërfd.’

Mijn mond valt open. Mama Agba praat niet graag over de mensen die we zijn kwijtgeraakt.

Dat doet bijna niemand.

Ik verberg mijn verrassing door nog een slokje te nemen en knik. ‘Weet ik.’

Ik herinner me niet precies meer wanneer het gebeurde, maar de verandering in baba was onmiskenbaar. Hij ving mijn blik niet meer, kon niet meer naar me kijken zonder het gezicht van zijn vermoorde vrouw te zien.

‘Dat is goed.’ Mama Agba’s glimlach gaat over in een frons. ‘Je was nog maar een kind tijdens de Zuivering. Ik was bang dat je het vergeten zou zijn.’

‘Ik zou het niet kunnen vergeten, al zou ik het willen.’ Mijn moeder had een gezicht als de zon.

Dat gezicht wil ik me blijven herinneren. Niet haar dode lichaam en het bloed dat langs haar nek liep.

‘Ik weet dat je voor haar vecht.’ Mama Agba haalt haar hand door mijn witte haar. ‘Maar de koning is meedogenloos, Zélie. Hij zal nog eerder het hele koninkrijk laten afslachten dan dat hij tegenspraak van een diviner tolereert. Als je tegenstander geen eergevoel heeft, dan moet je op andere manieren vechten, slimmere manieren.’

‘Bestaat één van die manieren eruit dat ik die klootzakken een mep verkoop met mijn stok?’

Mama Agba grinnikt en de huid om haar mahoniekleurige ogen rimpelt. ‘Beloof me dat je voorzichtig zult zijn. Beloof me dat je het juiste moment zult kiezen om te vechten.’

Ik pak haar hand en buig mijn hoofd om respect te tonen. ‘Dat beloof ik, Mama Agba. Ik zal u niet opnieuw teleurstellen.’

‘Goed, want ik heb iets en ik wil er geen spijt van krijgen dat ik het je heb laten zien.’

Mama steekt haar hand in haar kaftan en haalt een gladde zwarte staaf tevoorschijn. Ze maakt een beweging met haar pols en ik spring naar achteren als het ding uitschuift tot een glanzende metalen vechstok.

‘Grote goden,’ hijg ik, en ik onderdruk de neiging om het schitterende wapen vast te grijpen. Oude symbolen bedekken iedere meter van het zwarte metaal, ieder stukje graveerwerk herinnert aan een les van Mama Agba. Ik zoek gretig naar de *akofena*, de gekruiste zwaarden van oorlog. *Moed heeft niet altijd vleugels*, zei ze die dag. *Heldhaftigheid glanst niet altijd*. Mijn ogen dwalen af naar de *akoma* naast de zwaarden, het hart van geduld en tolerantie. Op die dag... Eigenlijk weet ik bijna zeker dat ik op die dag een pak rammel heb gekregen.

Elk symbool neemt me mee terug naar een andere les, een ander verhaal, een andere wijsheid. Ik kijk naar Mama Agba en wacht af. Is dit een cadeau of zal ze die stok gebruiken om me mee te slaan?

‘Hier.’ Ze legt het gladde metaal in mijn hand. Onmiddellijk voel ik hoe sterk het wapen is. Gevoerd met ijzer... verzwaard om schedels mee te kraken.

‘Gebeurt dit echt?’

Mama Agba knikt. ‘Je hebt vandaag als een krijger gevochten. Je hebt het verdiend om te slagen.’

Ik kom overeind en laat de stok rondwervelen. Het ding is levensgevaarlijk. Het metaal doorklieft de lucht als een mes, dodelijker dan iedere eikenhouten stok die ik ooit heb bewerkt.

‘Weet je nog wat ik zei toen we je training begonnen?’

Ik knik en doe Mama Agba’s vermoeide stem na. ‘Als je ruzie gaat zoeken met de wachters, dan kun je maar beter leren hoe je moet winnen.’

Hoewel ze me een klap op mijn hoofd geeft, galmt haar hartelijke lach tussen de rieten wanden. Ik geef haar de stok en ze ramt hem in de grond. Hij schuift weer in elkaar tot een metalen staaf.

‘Je weet hoe je moet winnen,’ zegt ze. ‘Zorg alleen dat je ook weet wanneer je moet vechten.’

Trots, eergevoel en verdriet strijden om voorrang als Mama Agba de stok weer in mijn hand legt. Omdat ik mijn stem niet vertrouw sla ik

mijn handen om haar middel en ik adem de bekende geur van net gewassen stoffen en zoete thee in.

Hoewel Mama Agba eerst verstijft, drukt ze me even later dicht tegen zich aan en ze knijpt de pijn weg. Ze wil iets tegen me zeggen, maar dan vliegt de doek voor de ingang van de ahéré opzij.

Ik pak de metalen staaf en wil hem al uitschuiven als ik mijn oudere broer Tzain in de deuropening herken. De rieten hut lijkt te krimpen door zijn massieve gestalte, één bonk gespannen spieren. Pezen bollen op onder zijn donkere huid, zweet stroomt uit zijn zwarte haar over zijn voorhoofd. Als hij me aankijkt slaat de schrik me om het hart.

‘Het is baba.’